

Europski propisi

Nakon okvirne europske direktive o gospodarenju otpadom donešene su direktive za pojedine vrste otpada, na primjer ambalažni otpad, otpadne automobilske gume, otpadne baterije i akumulatore, građevinski otpad i slično. Na red su došli i otpadni električni i elektronički proizvodi (EE otpad), od hladnjaka i televizora do telefona i dječjih igračaka, jer je utvrđeno da je to najbrže rastuća vrsta otpada. Početkom 2003. godine, stupila je na snagu europska direktiva koja uređuje gospodarenje električnim i elektroničkim otpadom (*Directive 2002/96/EC on Waste electrical and electronic equipment, WEEE Directive*). Za države članice EU predviđeno je godinu i pol dana za usklađivanje njihovog zakonodavstva s navedenom direktivom, kao i stvaranje preduvjeta za provedbu zahtjeva te direktive. To znači da se mora uspostaviti sustav za besplatni povrat EE otpada iz domaćinstva, osigurati dostupnost potrebnih mjesta za skupljanje, voditi računa o naseljenosti, uzeti u obzir postojeća javna mjesta za skupljanje. Sustav povrata proizvođači mogu organizirati pojedinačno i/ili u okviru zajedničke sheme povrata EE otpada. Cilj je bio da se do kraja 2006. godine iz domaćinstva skupi najmanje 4 kilograma godišnje po stanovniku države članice EU.

Istovremeno s WEEE direktivom, donesena je i direktiva o ograničenju upotrebe opasnih tvari (na primjer žive, olova, kadmija, šesterovalentnog kroma i dr.) u električnim i elektroničkim proizvodima (*Directive 2002/95/EC on restriction of the use of hazardous substances in electrical and electric equipment, RoHS Directive*).

Dobro je to što svaka država, pa tako i Hrvatska, prilikom određivanja početka primjene direktiva može, uz razumno i argumentirano objašnjenje, zatražiti odgodu provedbe zahtjeva direktive na određeno razdoblje. Tako su na primjer Grčka i Irska dobile odgodu provedbe za 24 mjeseca, i to zbog nedostatka infrastrukture za recikliranje, zemljopisne posebnosti kao što je velik broj malih otoka, neravnomjerne rasprostranjenosti poljoprivrednih i brdskih područja, male gustoće naseljenosti te niske razine potrošnje EE opreme/uređaja. Očito je da se isti ili slični razlozi mogu primijeniti i na Hrvatsku.

Hrvatski propisi

Proces usklađivanja hrvatskih propisa s europskim nije ni lagan ni jednostavan, tako da su za početak zahtjevi WWFE i RoHS direktive djelomično obuhvaćeni Pravilnikom o gospodarenju otpadnom električnom i elektroničkom opremom (e-otpad) i uređajima, NN 74/2007, koji je u međuvremenu doživio već dvije izmjene (NN 133/2008, NN 31/2009). Prema tom Pravilniku Ericsson Nikola Tesla plaća naknadu za gospodarenje e-otpadom u iznosu od 2.25 HRK/kg uvezene opreme koja ostaje na hrvatskom tržištu.

Naknada se plaća Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Prema zadnjoj izmjeni Pravilnika, naknada se plaća za svu uvezenu opremu, a za onu koju izvezemo tražimo povrat naknade. Naknada bi trebala poslužiti za razvoj sustava gospodarenja ovom vrstom otpada i osiguranju da se s ETK proizvodima, kada postanu otpad, ispravno gospodari.

ETK, naknada za gospodarenje e-otpadom		
Godina	Težina opreme (kg)	Iznos naknade (kn)
2007.	139.809,14	314.570,00
2008.	320.537,33	721.209,00

Neka provedbena iskustva

U procesu usklađivanja i prilagodbe hrvatskih propisa europskim, moralo se urediti i područje gospodarenja e-otpadom. Zbog načina prikupljanja podataka u Republici Hrvatskoj, nažalost ne možemo koristiti Ericssonove podatke o količini opreme koja ostaje na hrvatskom tržištu, što je u drugim državama moguće. Osim financijskih obveza Pravilnik je donio i dosta administracije, što dodatno poskupljuje njegovu provedbu. Možemo se nadati da će se kao u europskim državama razmatrati rezultati i iskustva provedbe i raditi na poboljšanjima, za što uvijek ima prostora.